

Op 24 oktober was het onderwerp fossielen uit het vuursteeneluvium van Zuid-Limburg en omstreken. Het onderwerp werd door Rob uitvoerig behandeld aan de hand van talloze vondsten..

Het vuursteeneluvium is formeel het vuursteenrestant dat overblijft na verwerking en oplossing van de kalksteen waarin het was ingebed. Het valt bijvoorbeeld aan te treffen in het bovenste bos bij Epen, de hoogten bij Vaals, Vijlen en Noorbeek.

In Staringia 12 hanteert men een ruimere definitie en valt de op hopen gegooide vuursteen, die vrij komt bij de winning van de kalksteen in de kalksteengroeves onder het begrip vuursteeneluvium.

Het vuursteeneluvium is voor een deel afgevoerd door de Maas, zodat we in onze context er zuidelijke vuursteen zwerfstenen onder verstaan, aangevoerd door de Maas.

Het onderscheid tussen noordelijke vuursteenzwervers en zuidelijke gaat als volgt. Ten eerste: vondsten van zuidelijke vindplaatsen waar geen noordelijk materiaal heen is getransporteerd zijn zuidelijk. Ten tweede, bepaalde soorten zee-egels komen alleen in het zuidelijk grind voor.

Ten derde: caramel kleurige vuursteen is in de menggebieden van zuidelijke herkomst. Let hierbij op de binnenkant van de steen door er een scherfje af te tikken. In de overige gevallen is het niet mogelijk een onderscheid te maken. De door Rob getoonde vondsten stammen uit Limburg, de Rijngroeves, de Veluwe en uit Markelo.

In het vuursteeneluvium vormen zee-egels de hoofdmoot aan fossielen. Verder komen regelmatig brachiopoden, lamellibranchiaten, zeeleliestengeldeeltjes en bryozoën voor.

De zeeëgels worden onderscheiden in reguliere en irreguliere.

Vondsten van reguliere zeeëgels of delen hiervan die door Rob werden getoond: *Temnocidaris*, veelal een of meer interambulacrale platen, *Gauthieria*, ingebed in vuursteen of afdrukken er van, *Salenia* erg klein, diameter 0,5 cm. Jaap toonde exemplaar uit de kalk van Meerssen, Rob had een noordelijk exemplaar.

Vondsten van irreguliere zeeëgels die werden getoond:

Catopygus fenestratus. een egeltje van zo'n 2 cm. Zie de afbeelding hieronder.

Catopygus fenestratus
tijdvak: krijt
vindplaats: Arcen
collectie: J.Dreef

Oolopygus, die laatste zit vaak met meerdere exemplaren in een steen. Rob had er een bijzonder exemplaar bij met een zogenaamde wasserwaage. Daarbij is het onderste deel van de zeeëgel gevuld met vuursteen en de bovenste deel met doorzichtige chalcedoon.

De zeldzame Faujasia, gedetermineerd door Walter de Wit.

Alle drie de voorgaande soorten zijn vrij klein ten opzichte van de grote Echinocorys, waarvan ook Louis en Jaap er een paar hadden.

De lengte van het afgebeelde exemplaar is 7 cm.

Echinocorys scutata
tijdvak: krijt
vindplaats: Haccourt (B)
collectie: J..Dreef

Verder Cardiasters, de op een Micraster lijkende Diplodetus en Hemiaster prunella.

Overige fossielen: een Pinna uit Arcen, een tweetal belemnietafdrukken uit Markelo, een negatief van een phragmacoon uit Netterden, een Mososaurusbot uit de St.Pietersberg een Spondulus met stekels op de schelp, brachiopoden, zeeleliestengelschijfjes en bryozoën, o.a in maaseitjes.

Een maaseitje is een door brandingsgeweld en transport afgeronde vuursteen, met botsfiguren.

Literatuur:

- Staringia 12: Zee-egels uit het vuursteeneluvium van Hallambaye (Montagne St-Pierre) door o.a. R. van der Ham
- Grondboor en Hamer: 2000-5 Zee-egels uit het vuursteeneluvium door R. van der Ham
- Zeeëgels uit het Krijt en tertiair van Maastricht, Luik en Aken door R. van der Ham, W. de Wit, G. Zuidema en M. van Birgelen. Publicatie van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg, Reeks XXXVI, 1987
- Grondboor en Hamer 1961-decemberrnummer door P.J. Felder

J.D.